

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **V. K.**, zastoupená Mgr. Pavolem Kehlem, advokátem se sídlem Panská 895/6, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2019, č. j. 2 Az 104/2017 - 41,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2019, č. j. 2 Az 104/2017 - 41, **se ruší.**
- II.** Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 11. 2017, č. j. OAM-819/ZA-ZA11-K09-2017, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 13 600 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího právního zástupce Mgr. Pavola Kehla, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 11. 2017, č. j. OAM-819/ZA-ZA11-K09-2017, nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 19. 12. 2019, č. j. 2 Az 104/2017 - 41, zamítl.

[3] Ze správního spisu městský soud konstatoval, že žalobkyně podala dne 6. 10. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jako důvod své žádosti uvedla násilí ze strany manžela, který žije v domě žalobkyně, vyhrožuje jí zabitím a k násilí z jeho strany docházelo i dříve. Ve věci podala žalobkyně trestní oznámení, přičemž do doby rozhodnutí městského soudu nebyl případ uzavřen.

[4] Městský soud neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a nedostatečného zjištění skutkového stavu, přitom konstatoval, že důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu se žalovaný zabýval na straně 4 až 8 napadeného rozhodnutí.

[5] Pokud se jedná o obavu žalobkyně z násilnického manžela, městský soud poukázal na to, že žalovaný neshledal tuto skutečnost azylově relevantní ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Jak uvedl žalovaný, násilí ze strany bývalého manžela žalobkyně by bylo možné považovat za azylový důvod za předpokladu, že by k pronásledování docházelo ze strany státních orgánů Ukrajiny nebo ze strany soukromých osob, jejichž činnost by byla těmito orgány podporována nebo tolerována, a stát by nebyl schopen zajistit žalobkyni dostatečnou ochranu před takovým jednáním. Potíže s ryze soukromou osobou, a nikoliv diskriminace ze strany státních orgánů nemůže být azylově relevantním důvodem, neboť nebyla zapříčiněna rasou, národností, náboženstvím či politickým přesvědčením. Státní orgány na Ukrajině se navíc násilím na ženách zabývají, přičemž existují postupy, kterými se ženy mohou své ochrany domáhat. Žalovaný se podle městského soudu rovněž zabýval otázkou, zda se žalobkyně snažila svou situaci řešit prostřednictvím všech prostředků dostupných v zemi původu, přičemž bylo zjištěno, že tak poprvé učinila až v roce 2017, tj. tři roky po rozvodu s manželem. Žalobkyně žila se svým manželem 20 let a k tvrzenému násilí mělo docházet s výjimkou prvních dvou let po celou dobu manželství. V roce 2007 žalobkyně vycestovala na území ČR se souhlasem svého manžela, tři roky poté mu dokonce pomáhala s vyřízením potřebných dokladů, aby za ní mohl přijet do ČR a pracovat na stavbě. K nahlášení incidentu došlo ze strany žalobkyně až v roce 2017, kdy navíc žalobkyně ani nevyčkala na výsledek probíhajícího trestního řízení a nemá o jeho průběhu žádné informace.

[6] Jak rovněž podle městského soudu připomněl žalovaný, v případě podezření na nečinnost ukrajinských orgánů je dle informace MZV ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, možné podat stížnost proti eventuálnímu neadekvátnímu postupu policejních složek, a to u prokuratury, případně u útvaru konkrétního policejního okrsku, čehož žalobkyně nevyužila. Nelze tedy uzavřít, že by žalobkyni byla ze strany ukrajinského státu odmítnuta ochrana.

[7] I městský soud, obdobně jako žalovaný, připustil, že dle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 Azs 49/2008 - 55,

pokračování

všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) je možné za určitých okolností považovat domácí násilí za azylově relevantní důvod, avšak tyto okolnosti vždy závisí na zemi původu žadatele. Městský soud měl stejně jako žalovaný za to, že Ukrajina zavedla dostatečný systém pomoci a že nahlášené případy domácího násilí nebere ukrajinská policie na lehkou váhu. Městský soud v tomto ohledu odkázal na informaci OAMP MV ze dne 13. 2. 2017 Ukrajina – domácí násilí: aktuální situace, legislativa, státní a nestátní ochrana, azylové domy, podle níž bylo jen za prvních šest měsíců roku 2015 v zemi původu žalobkyně vydáno 41 000 ochranných opatření vztahujících se k domácímu násilí a dle statistik má počet těchto vydaných opatření stoupající tendenci. Bylo na žalobkyni, aby poskytla součinnost státním orgánům v zemi původu, avšak namísto toho nevyčkala na soudní řízení, které je dle jejího vyjádření vedeno proti jejímu bývalému manželovi a které by mohlo její situaci vyřešit. Namísto toho žalobkyně vycestovala ze země původu. Dle zmiňované informace OAMP existuje v zemi dokonce několik linek bezpečí zaměřených nejen na oběti domácího násilí, ale i na ženy v těžké životní situaci. Provozuje je např. organizace La Strada, která rovněž vlastní střediska poskytující mj. psychologickou podporu.

[8] Městský soud konečně též připomněl, že žalovaný žádost žalobkyně shledal účelovou, neboť se jí žalobkyně snaží legalizovat svůj pobyt v České republice, když k rozhodnutí podat žádost o udělení mezinárodní ochrany dospěla ve chvíli, kdy jí nebyl prodloužen pobyt na území ČR.

[9] S ohledem na uvedené, městský soud uzavřel, že žalovaný si pro uvedený závěr opatřil dostatečné podklady a že po jejich posouzení dospěl ke správnému závěru, že v daném případě nebyl naplněn důvod pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Žalobou napadené rozhodnutí tak bylo v tomto směru vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci, který má oporu ve spise. Uvedené závěry pak žalovaný také srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodnil.

[10] K námitce žalobkyně, podle níž žalovaný nepřihlédl k žalobkyní doloženému oznámení o trestném činu, městský soud připomněl hodnocení tohoto listinného důkazu žalovaným, podle něhož z něj není patrné, proti komu směřuje. Z textu pouze vyplývá, že údaje v něm obsažené, byly vneseny do jednotného rejstříku předsoudních vyšetřování, přičemž dokument žádné detaily o trestném činu neobsahuje. Žalovaný konstatoval, že nebyl schopen za dané situace posoudit, zda se jedná o žalobkyní tvrzené oznámení o trestném činu, a uzavřel, že z listiny tedy nebylo možné dovodit bezprostřední ohrožení žalobkyně, nebezpečí vážné újmy po jejím návratu do země původu, ani tvrzené potíže s manželem či nečinnost ze strany státních orgánů.

[11] Z uvedeného podle městského soudu vyplývá, že žalovaný žalobkyní předložený listinný důkaz zhodnotil a řádně odůvodnil, proč z něj nelze pronásledování žalobkyně dovodit.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[12] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž namítá, že poskytla hodnověrnou výpověď již během pohovoru ve správním řízení,

přičemž od počátku nepřistoupila k žádným „divokým teoriím“ se smyšlenými azylovými důvody, nýbrž svou žádost jednoznačně opírá o skutečnost, že byla v zemi původu vystavena násilí ze strany manžela, který ji bije – stěžovatelka byla ošklivě napadena, kopána do břicha a rukou, měla podlitiny a problémy s dýcháním. Obrátila se sice s trestním oznámením na policii, ale bylo jí řečeno, že bez lékařské zprávy nic nezmůže, resp. že se policie případem bude zabývat teprve poté, co bude stěžovatelka opětovně napadena a toto napadení bude zdokumentováno. Jde přitom o okolnosti, o kterých by mohli referovat svědci (děti stěžovatelky).

[13] Stěžovatelka je tedy přesvědčena o tom, že její azylový příběh naplňuje důvod udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Opačný závěr městského soudu považuje stěžovatelka za nepřezkoumatelný a neodpovídající skutečnému stavu věci, neboť ve správním řízení stěžovatelka doložila doklad prokazující, že trestní oznámení týkající se útoku jejího manžela podala, přesto se její manžel nadále pohybuje na svobodě a dokonce obývá její rodinný dům. Státní orgány na Ukrajině se tedy dle mínění stěžovatelky jejím oznámením nezabývají buďto vůbec, anebo jen zcela formálně – tedy tak, že ochrana před jejím manželem jí není fakticky zajištěna.

[14] Dále pak má stěžovatelka za to, že její žádost o udělení mezinárodní ochrany nelze považovat za účelovou pouze z toho důvodu, že ji učinila až poté, co pobytové řízení pro ni skončilo neúspěchem. Stěžovatelka totiž mohla v ČR pobývat na základě jiného pobytového oprávnění, a tedy neměla důvod žádat o udělení mezinárodní ochrany.

[15] Stěžovatelka konečně též namítá, že jí měl být udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu. Připouští, že dle tohoto ustanovení podléhá udělení této formy ochrany správnímu uvážení žalovaného, který však není k jeho užití pouze oprávněn, nýbrž i povinen. Stěžovatelka odkazuje mj. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2015, č. j. 2 Azs 240/2014 - 27, podle něhož sice udělení humanitárního azylu závisí na volné úvaze správního orgánu, z odůvodnění jeho rozhodnutí však musí být zřejmé, o co se jeho úvahy opíraly a z jakých podkladů při své úvaze vycházel. Tyto požadavky však žalovaný podle názoru stěžovatelky nesplnil. V jeho rozhodnutí jakákoli úvaha ohledně důvodů nevyužití diskreční pravomoci dle § 14 zákona o azylu absentuje. I v tomto směru tedy stěžovatelka shledává rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným. Je přitom přesvědčena o tom, že v jejím případě existují důvody zvláštního zřetele hodné, které svědčí pro uplatnění uvedeného ustanovení. Tyto důvody sdělila stěžovatelka žalovanému ve své hodnověrné výpovědi, přičemž neměla důvod se domnívat, že by žalovaný považoval její výpověď za nedostatečnou či neúplnou.

[16] Městský soud se navíc podle stěžovatelky zcela opomněl vypořádat s uvedenou žalobní argumentací týkající se uplatnění § 14 zákona o azylu a jeho rozhodnutí je tak i z tohoto hlediska nepřezkoumatelné.

[17] Stěžovatelka z uvedené argumentace dovozuje přijatelnost své kasační stížnosti a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[18] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že se důvody, proč nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu, zabýval na stranách 4 až

pokračování

8 svého rozhodnutí, a má za to, že své závěry dostatečně podložil. Městský soud se dané otázce věnoval v bodech 17 a násl. svého rozsudku, přičemž závěry žalovaného potvrdil. Žalovaný na tuto argumentaci odkazuje. Možností udělení humanitárního azylu se žalovaný dle svého vyjádření zabýval na straně 8 a 9 svého rozhodnutí a i tyto své závěry řádně odůvodnil. Všechna tvrzení stěžovatelky již byla žalovaným i městským soudem posouzena.

[19] Na základě uvedeného žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, příp. aby ji jako nedůvodnou zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[21] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[22] Stěžovatelka v tomto případě namítá zásadní pochybení městského soudu a žalovaného [zejména ve vztahu k nedostatečnému zjištění skutkového stavu ohledně možných důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu spočívajících v obavách z pokračování násilných útoků vůči stěžovatelce ze strany jejího bývalého manžela a k nedostatečnému vypořádání se s těmito důvody], která by mohla mít dopad do jejího hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[23] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku městského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[24] Jak rekapituloval žalovaný, stěžovatelka již během pohovoru ve správním řízení dne 11. 10. 2017 vypověděla, že v zemi původu žila ve vesnici S. (Iršavský okres, Zakarpatská oblast) v rodinném domě, který vlastní. Ve společné domácnosti se stěžovatelkou žila její starší dcera s manželem a třemi dětmi (vnoučaty stěžovatelky). Bývalý manžel stěžovatelky s nimi již nebydlí přímo v domě, ale v letní kuchyni, kterou vybudovali v sousedství. V době pohovoru byla stěžovatelka s manželem již tři roky rozvedená, nicméně jeho pobyt ve své nemovitosti tolerovala, zejména po dobu jejího pobytu v ČR jí jeho přítomnost v místě bydliště na Ukrajině nevadila, a to i přesto, že v podstatě po celou dobu zhruba dvacetiletého manželství (s výjimkou prvních dvou let), jí manžel, který celý život hodně pil, vyhrožoval a bil. Zastával se jí až do své smrti její tchán a před svým synem ji bránil, její manžel také často odjížděl z domova za prací, takže když byly děti malé, násilí z jeho strany neřešila a na policii se neobracela, stěžovatelka myslela pouze na děti, ne na sebe. Aby se děti mohly vyučit, odjela stěžovatelka za prací do ČR, manžel jí pustil s tím, že přijede za ní. V roce 2010 mu tedy stěžovatelka vyřídila potřebné doklady a on za ní přicestoval do ČR, kde pracoval asi týden na stavbě, ale přistihli ho v zaměstnání podnapilého, a tak se vrátil zpět na Ukrajinu.

[25] Asi tři roky před pohovorem přestal v té době již bývalý manžel stěžovatelky dojíždět za prací a zůstává doma. Od té doby se stěžovatelka bojí vrátit domů, její manžel jí vyhrožuje, že ji zabije. Mnohokrát ho vyzývala, aby se odstěhoval, ale neuposlechl ji. Stěžovatelka se cítí být manželem stále pronásledována, musí se zamykat nebo ji musí doprovázet dcera, jinak by jí bývalý manžel při každé příležitosti bil. Situace se dle její výpovědi vyhroutil v dubnu 2017, kdy k ní bývalý manžel přišel ve chvíli, kdy myla okna, a začal ji bezdůvodně kopat do břicha a rukou, přičemž stěžovatelka utrpěla podlitiny a nemohla týden dýchat. Útok trval několik minut, dokud stěžovatelka neutekla zpět do svého domu. Následující týden se zamykala a vycházela ven pouze v doprovodu své dcery, nicméně její vnuk zapomněl dveře zamknout, načež bývalý manžel vnikl dovnitř a stěžovatelku silně udeřil zezadu do hlavy. Během bití stěžovatelce sdělil, že ji bude sledovat a bít dál. Stěžovatelka utekla k sousedce, odkud společně s dcerou zavolaly policii. Policejní hlídka dorazila asi za hodinu, stěžovatelku i jejího bývalého manžela odděleně vyslechli. Policista stěžovatelce sdělil, že musí následující den zajet do I. a vše oznámit. To stěžovatelka učinila, na policii v I. bylo sepsáno příslušné oznámení a policisté stěžovatelku poslali za několika lékaři. Stěžovatelce bylo následně sděleno, že vše bude řešit soud, nicméně od té doby žádné předvolání k soudnímu jednání neobdržela. Dodatečně si pouze vyžádala od policie potvrzení o oznámení trestného činu, který ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany přiložila. Na svůj případ se několikrát telefonicky tázala u policisty S., s nímž sepisovala trestní oznámení a kterého osobně zná. Není jí známo, proč případ dosud nebyl předán soudu, pokud by se tak stalo, byla by ochotna se vrátit na Ukrajinu a k soudu se dostavit. Od posledního útoku jí bývalý manžel stále vyhrožoval, i telefonicky, že ji zabije, aby měl klid. Je mu jedno, že za to půjde do vězení. Dne 8. 10. 2017 stěžovatelce její bývalý manžel volal od 2 hodin až do rána, předtím jí volal na Skype a ptal se jí, kdy přijede na Ukrajinu, s tím, že když se stěžovatelka ještě neoběsila, tak až přijde domů, tak jí pomůže.

[26] K mladší dceři, která žije ve vesnici B. asi 4 km od jejího bydliště, se stěžovatelka přestěhovat nemůže, neboť dcera bydlí u tchýně, i její bratr a sestra mají své rodiny, takže se k nim nemůže nastěhovat, svůj dům rovněž prodat nemůže, protože tam bydlí starší dcera s rodinou. Do ČR stěžovatelka poprvé odjela v roce 2007, měla pracovní vízum,

pokračování

pracovala jako uklízečka, posléze získala povolení k dlouhodobému pobytu. Naposled se do ČR vrátila dne 10. 5. 2017, nicméně její povolení k pobytu jí nebylo prodlouženo, dne 6. 10. 2017 požádala o mezinárodní ochranu.

[27] Nejvyšší správní soud musí především žalovanému (i městskému soudu, který v podstatě zopakoval důvody uváděné žalovaným v žalobou napadeném rozhodnutí a přihlásil se k nim) i v tomto případě vytknout, že, stejně jako v celé řadě dalších obdobně koncipovaných rozhodnutí žalovaného, jeho zdůvodnění, proč popsany azylový příběh stěžovatelky nezakládá důvod pro udělení mezinárodní ochrany, zejména azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, je postaveno na kusých závěrech, které nejenže nemají dostatečnou oporu ve spisu, zejména ve shromážděných informacích o zemi původu, ale v mnohém si i navzájem odporují a navíc jsou nesprávné v tom, že směšují a zaměňují jednotlivé základní prvky definice uprchlíka a tyto prvky, resp. podmínky pro jejich naplnění, chybně definují.

[28] K tvrzenému důvodu udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný nejprve konstatoval, že domácí násilí, jemuž byla stěžovatelka dle svého tvrzení v zemi původu vystavena, je bezesporu celospolečenským jevem, který nelze podceňovat a který vyvěrá z podhoubí sociální diskriminace, přičemž je zpravidla determinován příslušností k určitému pohlaví. V tomto ohledu žalovaný cituje z již zmiňovaného usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 Azs 49/2008 – 55, a v souladu s ním připouští, že jako takové může být domácí násilí za určitých okolností také azylově relevantním důvodem. S odkazem na toto usnesení však žalovaný uvádí, že tyto okolnosti záleží především na zemi původu žadatele a také na schopnosti a ochotě příslušného státu zajistit oběti domácího násilí potřebnou ochranu.

[29] V daném případě však stěžovatelka podle žalovaného žádný azylový důvod na základě příslušnosti k určité sociální skupině netvrdila a ani žalovaný ho nezjistil; bližší vysvětlení, proč v tomto případě domácí násilí uvedený důvod postrádá, však odůvodnění žalovaného neobsahuje. Žalovaný pouze na jednu stranu připouští, že soukromé osoby mohou být původci pronásledování, pokud je taková jejich činnost státními orgány země původu podporována či tolerována, resp. pokud by stát nebyl odpovídajícím způsobem schopen zajistit ochranu před takovým jednáním, ovšem v rozporu s tímto svým závěrem žalovaný hned v následující větě uvádí, že potíže stěžovatelky s jejím exmanželem, tedy „ryze soukromou osobou“, nejsou azylově relevantními důvody, neboť nejde o problémy či diskriminaci ze strany státních orgánů. Dále žalovaný konstatuje, že tyto potíže stěžovatelky nebyly zapříčiněny národností, rasou, náboženstvím či politickým přesvědčením stěžovatelky, aniž by se však jakkoli zabýval možným pronásledováním stěžovatelky z důvodu pohlaví, resp. příslušnosti k sociální skupině, byť možnou relevancí právě těchto důvodů pronásledování u domácího násilí v předcházející pasáži svého odůvodnění připustil.

[30] I přes tyto závěry o irelevanci azylového příběhu stěžovatelky se ovšem žalovaný vzápětí zabývá (být nedostatečně) otázkou, zda stěžovatelka využila dostupných prostředků ochrany před násilím ze strany manžela. Do tohoto rozboru však žalovaný současně „zamotává“ další otázku, a to hodnověrnost výpovědi stěžovatelky, když „*pojímá podezření, zda údaje o týrání ze strany manžela vypovězené jmenovanou při pohovoru nejsou formulovány účelovým způsobem*“. Toto své „podezření“ staví žalovaný zejména na tom, že

stěžovatelka již v roce 2007 vycestovala do ČR, čímž nad ní manžel ztratil faktickou kontrolu, avšak o tři roky později, i přes fyzické a psychické násilí, kterému byla dle své výpovědi ze strany manžela vystavena, mu sama vyřídila doklady, aby za ní mohl do ČR přicestovat. Dále se žalovaný pozastavuje nad tím, že po rozvodu, jemuž se její manžel zjevně nesnažil nijak bránit, mu stěžovatelka i nadále umožňuje bydlet ve svém domě. A byť při dobrovolných návratech na Ukrajinu měly útoky jejího exmanžela pokračovat se zvyšující se intenzitou, policii stěžovatelka nahlásila až incident, který se odehrál v dubnu 2017, tj. tři roky po rozvodu. V této pasáži se patrně již žalovaný vrací od zpochybňování hodnověrnosti výpovědi stěžovatelky (z níž ovšem i v dalším hodnocení nadále vychází) k otázce, zda stěžovatelka využila ochranu před nestátním původcem pronásledování v zemi původu, a konstatuje „*poměrně laxní přístup stěžovatelky ke snaze informovat se o aktuálním stavu vyšetřování*“. Stěžovatelka se nesnažila tyto poznatky získat oficiální cestou, dotazovala se jmenovaného policisty pouze telefonicky.

[31] Žalovaný má za to, že proti nečinnosti státních orgánů se lze na Ukrajině domáhat ochrany a odkazuje přitom na informaci OAMP MV ze dne 25. 7. 2017, Ukrajina – politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, z níž podle žalovaného vyplývá, že Ukrajina po pádu režimu bývalého prezidenta Janukovyče přijala řadu významných reforem týkajících se justice a bezpečnostních složek, boje s korupcí atd. Podle informace MZV ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, lze podat stížnost proti neadekvátnímu postupu policie u prokuratury, případně u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku, čehož však stěžovatelka nevyužila. Stěžovatelka tak podle názoru žalovaného nedostatečně využila možnosti ochrany před nestátním původcem pronásledování, zejména se již znovu neobrátila na policii, ačkoli ta má dle tvrzení žalovaného k dispozici celou řadu prostředků, aby dalším útokům ze strany bývalého manžela stěžovatelky zabránila. Žalovaný odkazuje na výše zmiňovanou informaci OAMP MV ze dne 13. 2. 2017 týkající se situace ochrany proti domácímu násilí v zemi původu, podle níž bylo jen za prvních 6 měsíců roku 2015 vydáno 41 000 ochranných opatření a varování ve věci domácího násilí, přičemž počet vydaných ochranných opatření má stoupající tendenci. Stěžovatelka však neposkytla dostatek času a prostoru kompetentním orgánům v zemi původu, aby konaly, nevyčkala výsledku soudního řízení, neobrátila se s žádostí o pomoc ani na své příbuzné ani na nevládní organizace a namísto toho vycestovala ze země. Přitom dle zmiňované informace OAMP MV ze dne 13. 2. 2017 na Ukrajině funguje několik linek důvěry zaměřených na oběti domácího násilí a této problematice se věnuje celá řada neziskových organizací, např. La Strada a některé z těchto organizací provozují vlastní střediska a poskytují např. psychologickou pomoc. Kontakty na tyto organizace jsou běžně dostupné na internetu.

[32] Žalovaný se následně opětovně vrací k otázce jím tvrzené účelovosti žádosti stěžovatelky, kterou dovozuje z toho, že stěžovatelka pobývá v ČR od roku 2007, přitom po dobu 10 let, i přes trvající útoky ze strany manžela, k nimž mělo docházet při jejích občasných návratech na Ukrajinu, stěžovatelka o mezinárodní ochranu v ČR nepožádala. I když při její poslední návštěvě v zemi původu v roce 2017 mělo dojít k vystupňování útoků ze strany jejího bývalého manžela, stěžovatelka po té, co opět přicestovala do ČR dne 10. 5. 2017, o mezinárodní ochranu požádala až dne 6. 10. 2017, tj. až po obdržení výjezdního příkazu k opuštění území ČR.

pokračování

[33] Jak již bylo konstatováno, uvedené úvahy žalovaného jsou chybné, případně nedostatečné, neboť směřují samostatně, byť jistě související prvky definice uprchlíka, a to prvek pronásledování, resp. odůvodněného strachu z pronásledování a s ním spojenou otázku ochrany před nestátním původcem pronásledování na straně jedné a azylově relevantní důvody pronásledování (tzv. „*Convention reasons*“) na straně druhé, namísto toho, aby se samostatně, přezkoumatelně a s jasnou oporou ve shromážděných informacích o zemi původu žalovaný věnoval každému z nich, stejně jako se systematicky zabýval otázkou hodnověrnosti výpovědi stěžovatelky, pokud ji hodlal ve svém rozhodnutí zpochybňovat.

[34] Již mnohokrát Nejvyšší správní soud ve své judikatuře žalovanému připomněl, co se rozumí pronásledováním a jakým způsobem hodnotit situaci, kdy původcem pronásledování má být nestátní subjekt. Například v rozsudku ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018 – 46, publ. pod č. 4029/2020 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud konstatoval:

„Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 – 119, musí žadatel pro vznik nároku na azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splnit následující prvky definice uprchlíka: „(1) Musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach (...); (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování (...); (4) ochrana v zemi původu selhala (...); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů (...); a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).“ První kritérium je splněno již jen přítomností stěžovatele na území České republiky, je však třeba se zaměřit na kritéria následující.

Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud již několikrát judikoval, posouzení nároku na udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, byť taková skutečnost je velmi významnou indicií přiměřené pravděpodobnosti pronásledování i v budoucnu. V každém případě je však zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112). Z čl. 4 odst. 4 [směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepřelované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“)] vyplývá, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na „předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy“. (...)

Pronásledování je v § 2 odst. 4 zákona o azylu definováno jako „závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování“. Toto ustanovení musí být samozřejmě vykládáno v souladu s čl. 9 kvalifikační směrnice, který v odst. 1 stanoví podrobnější definici pronásledování jakožto jednání, které je:

- „a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchytil, nebo*
- b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“*

V čl. 9 odst. 2 pak kvalifikační směrnice poskytuje demonstrativní výčet jednání, která jsou za pronásledování považována, v první řadě, dle písm. a) tohoto ustanovení, se za takové jednání považuje „použití fyzického nebo psychického násilí“.

[35] V posuzované věci žalovaný konkrétně nezpochybňoval, že stěžovatelka již byla ze strany svého bývalého manžela vystavena fyzickému i psychickému násilí, které svými jednotlivými útoky i jejich kumulativním účinkem dosahuje intenzity pronásledování, a že má odůvodněný strach z tohoto pronásledování i v budoucnu, v případě svého návratu do země původu. Žalovaný pouze v obecné rovině vyjádřil pochybnost (nikoliv jednoznačný závěr) o hodnověrnosti výpovědi stěžovatelky, resp. byl přesvědčen o účelovosti její žádosti.

[36] Nejvyšší správní soud připomíná, že závěr žalovaného o tom, že azylový příběh žadatele či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice. Mezi ně patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní, její plausibilita ve světle mimo jiné relevantních informací o zemi původu atd. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 – 55, ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74, ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 – 54, publ. pod č. 3279/2015 Sb. NSS, nebo ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019 – 41).

[37] Nic z toho ovšem žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil, a to za situace, kdy výše shrnutá výpověď stěžovatelky ve správním řízení působí, přinejmenším *prima facie*, hodnověrným dojmem, neboť obsahuje velmi konkrétní popis toho, čemu byla stěžovatelka ze strany svého bývalého manžela vystavena, i jak se po vystupňování násilí i výhrůzek během posledních útoků bývalého manžela v roce 2017 snažila situaci řešit s ukrajinskou policií, včetně uvedení řady detailů, jako například jmen konkrétních osob, mj. policisty Starosty, s nímž stěžovatelka trestní oznámení sepisovala a které figuruje také na dokladu o trestním oznámení, který stěžovatelka ke své výpovědi ve správním řízení doložila. Je pravdou, že na tomto dokladu není uvedeno jméno jejího manžela, takže samo o sobě by nešlo o dostatečný důkaz pronásledování stěžovatelky, údaje zde uvedené, včetně zmiňovaného označení příslušného policisty iršavského okrsku chustského oddělení policie Zakarpatské oblasti Ukrajiny, data sepsání oznámení atd., však plně odpovídají

pokračování

výpovědi stěžovatelky, a tak jednoznačně podporují její hodnověrnost. Žalovaný se ani neobtěžoval zjistit si, jakou skutkovou podstatu trestného činu obsahuje na oznámení uvedený čl. 125 trestního zákoníku Ukrajiny; pokud by tak učinil, dozvěděl by se, že se jedná právě o úmyslné ublížení na zdraví, tedy trestný čin odpovídající poslednímu, oznámenému fyzickému útoku na stěžovatelku.

[38] Není ani není zřejmé, že by výpověď stěžovatelky měla být v rozporu s relevantními informacemi o zemi původu, naopak dle žalovaným citované informace OAMP MV ze dne 13. 2. 2017 je fenomén domácího násilí na Ukrajině velmi rozšířen. Výpověď stěžovatelky neobsahuje ani žádné zjevné logické či jiné vnitřní rozpory, takovým rozporem není ani skutečnost, že dlouho, po dobu 20 let, stěžovatelka násilí ze strany svého manžela se státními orgány v zemi původu neřešila, ani to, že stěžovatelka v roce 2010 zajistila svému manželovi možnost se za ní do ČR přestěhovat. Aniž by soud musel nutně disponovat odbornými znalostmi či zkušenostmi ohledně fenoménu domácího násilí, pokládá za notoricky známou skutečnost, že oběť domácího násilí je zpravidla na svém trýzniteli, zvláště, jedná-li se o jejího manžela, emocionálně, ale často i existenčně závislá, takže má k němu velmi ambivalentní vztah a trvá jí často velmi dlouho, než si vůbec uvědomí, že se na ní její manžel či partner dopouští protiprávního jednání, od čehož potom vede opět ještě dlouhá cesta k tomu, než se oběť případně rozhodne aktivně vyhledat ochranu a pomoc. Vysvětlení stěžovatelky, že v době trvání manželství myslela především na blaho svých dětí a že navíc její manžel byl kvůli práci dlouhodobě mimo domov, považuje Nejvyšší správní soud za zcela logické a věrohodné a do uvedeného kontextu emocionální závislosti oběti domácího násilí spadá i pozvání stěžovatelčina manžela do ČR. Stěžovatelka se dle své výpovědi následně rozhodla řešit situaci rozvodem, přičemž není pravdou, že by bez dalšího umožnila manželovi bydlet ve svém domě, resp. na svém pozemku nedaleko domu, jak uváděl žalovaný. Naopak, dle své jednoznačné výpovědi stěžovatelka svého exmanžela mnohokrát vyzývala, aby se odstěhoval, ale neuposlechl ji. Po té, co se nejen výhrůžky, ale i fyzické útoky jejího bývalého manžela během jejího posledního pobytu na Ukrajině na jaře 2017 vystupňovaly natolik, že se stěžovatelka zjevně cítila ohrožena nejen na zdraví, ale i na životě, se stěžovatelka teprve rozhodla řešit situaci s orgány policie v zemi původu, a po té, co jejich reakci neshledala dostatečně účinnou, rozhodla se v květnu 2017 pro návrat do ČR, přičemž hodnověrnost jejího azylového příběhu zásadně nesnižuje ani skutečnost, že o mezinárodní ochranu následně požádala až s odstupem několika měsíců, tj. v říjnu 2017. Stěžovatelčino vysvětlení, že neměla důvod žádat o mezinárodní ochranu v ČR, dokud disponovala jiným pobytoým titulem, se Nejvyššímu správnímu soudu v daném ohledu jeví jako dostatečné. Naopak je Nejvyššímu správnímu soudu z jeho úřední činnosti známo, že žalovaný v případech, kdy o mezinárodní ochranu požádal cizinec, který je držitelem jiného pobytového oprávnění, sám často argumentuje tím, že udělení mezinárodní ochrany v takovém případě není potřeba, neboť žadatel se nemusí navracet do země původu.

[39] Nejvyšší správní uzavírá, že nesdílí závěry žalovaného o nehodnověrnosti výpovědi stěžovatelky, resp. o účelovosti její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a naopak má za to, že stěžovatelka dostatečně prokázala odůvodněnost svého strachu z pronásledování ze strany svého bývalého manžela v případě jejího návratu do země původu.

[40] K nestátním původcům pronásledování, za něhož je manžela stěžovatelky nepochybně třeba považovat, Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016 – 87, poznamenal:

„(...) § 2 odst. 6 (...) zákona o azylu vymezuje, obdobně jako čl. 6 kvalifikační směrnice, okruh možných původců pronásledování nebo vážné újmy tak, že se jimi „rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“. (...)“

Dle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice tato ochrana musí být účinná, a ne pouze dočasná (k tomu srov. v kontextu ukončení mezinárodní ochrany rozsudek velkého senátu Soudní dvora EU ze dne 2. března 2010, Abdulla, C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, ECLI: EU:C:2010:105, body 72-73). Zpravidla je tomu tak, pokud poskytovatel ochrany „učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup“ (srov. též obdobné znění ... § 2 odst. 5 zákona o azylu). Ačkoliv z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči unitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23), v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost této nedůvěry, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpал prostředky unitrostátní ochrany (viz ... rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).“

[41] Pokud jde přímo o ochranu před pronásledováním, případně vážnou újmu ve formě domácího násilí, zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 4 Azs 13/2013 – 34, že „v zásadě nepostačuje, pokud ze shromážděných důkazů vyplýne, že v žadatelově zemi původu existuje právní úprava postihující domácí násilí, ani to, že taková právní úprava je příslušnými orgány země původu vymáhána. Tyto skutečnosti totiž ve smyslu shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu mohou svědčit toliko o ochotě státu původu žadatele ochranu proti domácímu násilí poskytnout. Aby bylo možno v konkrétním případě uzavřít, že tvrzené domácí násilí nelze ve smyslu zákona o azylu považovat za azylově relevantní pronásledování, je v dalším kroku nutné vyhodnotit i efektivitu působení příslušné právní úpravy v zemi původu žadatele, jak plyne např. z rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 55, v němž se Nejvyšší správní soud obecně vyjádřil k otázce pronásledování ze strany soukromých osob. V tomto rozsudku mj. konstatoval, že integrální součástí posouzení, zda se v konkrétním případě jedná o azylově relevantní pronásledování (...), je i otázka dostatečnosti poskytnuté ochrany“.

[42] V souvislosti s otázkou, zda může být ochrana před pronásledováním (ať již ze strany jakýchkoli původců) ve formě domácího násilí poskytována i nestátními subjekty, např. rodinou nebo neziskovými organizacemi, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje dikci § 2 odst. 5 zákona o azylu, který po vzoru čl. 7 odst. 1 ve spojení s čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice řadí mezi poskytovatele ochrany před pronásledováním nebo vážnou újmu

pokračování

výlučně státní nebo kvazistátní subjekty (státní orgány, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území), nikoliv soukromé osoby. Přesto existoval zejména v judikatuře britských soudů i opačný výklad [viz např. *KA and Others (domestic violence risk on return) Pakistan CG [2010] UKUT 216 (IAC)*], který však jednoznačně odmítl Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 20. ledna 2021, *Secretary of State for the Home Department v OA*, C-255/19, ECLI:EU:C:2021:36, když (byť na půdorysu předcházející kvalifikační směrnice 2004/83/ES, která však měla v daném ohledu v podstatě shodné znění) konstatoval, že případná sociální a finanční podpora poskytovaná soukromými subjekty, jako je rodina nebo klan žadatele o mezinárodní ochranu, nesplňuje požadavky ochrany vyplývající z čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice, a není proto relevantní ani pro účely posouzení účinnosti nebo dostupnosti ochrany poskytované státem ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. a) této směrnice.

[43] Nejvyšší správní soud připouští, že argumentace žalovaného a potažmo i městského soudu (i přes opakování některých nesprávných, resp. rozporných závěrů – viz výše) k otázce ochrany stěžovatelky před nestátním původcem pronásledování, tj. před domácím násilím ze strany jejího manžela, je jako jediná více propracovaná a snaží se i opřít o výše citované informace o zemi původu, které jsou součástí spisu. I přesto je Nejvyšší správní soud nucen přisvědčit stěžovateli, že i tato argumentace se ve světle azylového příběhu stěžovatelky i citované judikatury jeví jako nedostačující pro závěr o tom, že státní orgány v zemi původu jsou stěžovatelce schopny poskytnout adekvátní, účinnou ochranu.

[44] Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že dle výpovědi samotné stěžovatelky ukrajinské orgány, konkrétně policie, na oznámení stěžovatelky o útocích jejího manžela reagovaly, přičemž bylo zahájeno soudního řízení, patrně trestní stíhání manžela stěžovatelky, jehož výsledku stěžovatelka nevyčkala, neboť mezitím vycestovala do ČR. U domácího násilí, a zvláště vzhledem k jeho intenzitě v případě stupňujících se posledních útoků manžela stěžovatelky, které ohrožovaly stěžovatelčino zdraví i život, je to však pochopitelné, neboť stěžovatelka potřebovala, jak namítala již v žalobě, okamžitou ochranu před pokračováním násilí ze strany jejího manžela a tuto ochranu jí nemohlo poskytnout samotné eventuální trestní stíhání jejího manžela, byl-li stíhán na svobodě. Za situace, kdy stěžovatelka během pohovoru vysvětlila, proč nemohla najít okamžité útočiště u svých nejbližších příbuzných na Ukrajině (ač žalovaný toto její vysvětlení ignoroval), se nelze divit, že se stěžovatelka navrátila do ČR, byť byla dle svých slov i nadále ochotna se případného soudního procesu na Ukrajině jako poškozená zúčastnit. Bylo by však legitimní po ní požadovat, aby namísto vycestování využila okamžité ochrany v podobě vykázaní jejího bývalého manžela z jejího bydliště či jiného obdobného urgentního ochranného opatření, pokud by jí ovšem bylo v místě jejího bydliště k dispozici.

[45] Touto otázkou se ovšem žalovaný dostatečně nezabýval, byť lze jistě ocenit (což by ovšem mělo být samozřejmostí), že si k otázce domácího násilí na Ukrajině a ochrany před ním obstaral alespoň nějaké adresné informace o zemi původu, konkrétně zmiňovanou informaci OAMP MV ze dne 13. 2. 2017. Ta je na danou problematiku zaměřena, navíc prohlašuje, že je zpracována podle metodiky Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, což se projevuje mj. tím, že odkazuje na zdroje používaných informací, které jsou tak do jisté míry verifikovatelné. Je to také ovšem jediný zdroj

informací o zemi původu z těch, jež žalovaný zařadil do správního spisu, které lze na posuzované otázky skutečně přímo použít.

[46] Žalovaným rovněž citovaná informace OAMP MV ze dne 25. 7. 2017 totiž sice obecně konstatuje, že Ukrajina po pádu režimu bývalého prezidenta Janukovyče přijala řadu významných reforem týkajících se justice a bezpečnostních složek, boje s korupcí atd., nicméně z další informace o zemi původu, která je součástí spisu, konkrétně ze zprávy Freedom House Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina z ledna 2017, vyplývá, že hlavní překážkou efektivního fungování státní správy (lze tedy předpokládat, že i justice) je vedle konfliktu na východě Ukrajiny stále korupce, přičemž drtivá většina občanů je zklamána pomalým pokrokem vlády v jejím potírání od Janukovyčova odchodu v roce 2014. Také další žalovaným citovaná zpráva, tedy informace MZV ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, o možnostech pro ukrajinské občany domoci se nápravy v případě nezákonného postupu policie, včetně její nečinnosti, má jen velmi malou vypovídací hodnotu. Jak Nejvyšší správní soud již konstatoval ve své předešlé judikatuře, např. v již zmiňovaném rozsudku ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019 – 41, žalovaný v tomto ohledu v řadě svých rozhodnutí skutečně odkazoval pouze na nanejvýš stručnou informaci MZV ČR, podle níž lze podat stížnost na postup policejních složek u prokuratury, případně u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku. Tato věta ovšem o tom, zda na Ukrajině skutečně existují fungující mechanismy vnitrostátní ochrany proti porušování zákona ze strany policie, neříká v podstatě nic. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud rovněž připomněl, že v informaci ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, která je obsažena ve správním spisu i v nyní posuzované věci, Ministerstvo zahraničních věcí tuto svou odpověď „rozhojnilo“ na jeden odstavec: *„Podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci bylo možné vždy, problém byl, že se tím orgány nezabývaly. Na popsané situaci se v zásadě nic nezměnilo. Stížnost proti postupu policejních složek lze podat u prokuratury, popřípadě u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku (závisí na míře závažnosti přestupku/trestného činu). Pokud strana, která podává stížnost, není aktivní (tj. nezajímá se osobně o průběh vyšetřování/šetření), může se prošetření významně protáhnout. Stížnost se podává u okresního nebo oblastního oddělení ministerstva vnitra či k soudu. Stejně tak se podávají stížnosti proti konání jiných orgánů státní moci. Velkým problémem je ale soudní systém, který na Ukrajině není nezávislý (bez ohledu na procesy jeho deklarovaného očišťování).“* Nejvyšší správní soud dospěl již ve zmiňovaném rozsudku k závěru, že tato charakteristika, bez ohledu na její přetrvávající stručnost a obecnost, již ani zdaleka nevyznívá tak jednoznačně, že by ukrajinský právní řád každému, kdo se cítí být poškozen protiprávním jednáním policie, nabízel účinné prostředky vnitrostátní ochrany, přesto s ní takto žalovaný, zcela v rozporu s jejím obsahem, i v nyní posuzované věci na straně 6 žalobou napadeného rozhodnutí pracuje.

[47] Klíčovou otázkou tedy, jak již bylo konstatováno, zůstává, zda závěr žalovaného, resp. městského soudu o tom, že mohla stěžovatelka nalézt okamžitou účinnou ochranu před násilím ze strany svého manžela na základě příslušného ochranného opatření, má dostatečnou oporu právě v jediné použité zprávě o zemi původu, jež se zabývá danou otázkou, tedy v informaci OAMP MV ze dne 13. 2. 2017. Žalovaný i městský soud tuto možnost zjevně předpokládají, když na tuto zprávu, jak bylo popsáno výše, v daném ohledu odkazují. Citovaná zpráva skutečně uvádí, že ačkoli podle mise OSN na Ukrajině z roku 2016 je kvůli hluboce zakořeněným stereotypům domácí násilí ukrajinskou společností často považováno za vnitřní záležitost, do níž nezasahují policie, místní úřady,

pokračování

sociální pracovníci, sousedé ani členové širší rodiny, za rok 2015 se na policii obrátilo 103 tisíc osob kvůli domácímu násilí a v roce 2016 to bylo již více než 127 tis. případů, z toho převážná většina žen. Podle v daném materiálu citovaných zpráv ministerstva zahraničí USA bylo skutečně jen za prvních 6 měsíců roku 2015 vydáno 41 000 ochranných opatření a varování ve věci domácího násilí, od ledna do září 2014 bylo vydáno 68 198 varování a ochranných opatření a od ledna do listopadu 2013 to bylo 95 329 varování a ochranných opatření.

[48] Zpráva též popisuje tehdy účinnou legislativu pro opatření proti domácímu násilí, jimiž byly zákon č. 2789-III o prevenci proti domácímu násilí v rodině ze dne 15. 11. 2001, ve znění novel, dále zákon č. 2558-III o sociální práci s rodinami, dětmi a mládeží ze dne 21. 6. 2001, ve znění novel, zákon č. 8073-X o administrativních deliktech ze dne 7. 12. 1984, jakož i nařízení Ministerstva rodiny, mládeže, sportu a Ministerstva vnitra č. 3131/386 o pokynech k pravidlům spolupráce organizačních jednotek odpovídajících za realizaci státní politiky zabráňující násilí v rodině, služeb ve věcech dětí, center sociálních služeb pro rodiny, děti a mládež a odpovídajících útvarů vnitra pro otázky realizovaných opatření zabráňujících násilí v rodině ze dne 7. 9. 2009. Dále zpráva konstatuje, že v lednu 2016 ukrajinský parlament sice odmítl ratifikovat tzv. istanburskou úmluvu, nicméně schválil v prvním čtení návrh nového zákona o prevenci a boji proti domácímu násilí, který předpokládal zavedení rejstříku všech případů domácího násilí, vymezoval základní pojmy, určoval odpovědnost jednotlivých orgánů a nastavoval základní mechanismy ochrany. Dále měl doplnit znění trestního zákoníku o nový článek 126-1 - domácí násilí. V souvislosti s novým zákonem mělo také dojít ke zpřísnění trestů, které byly v původním zákoně podle závěrů ministerstva zahraničí Spojených států relativně mírné.

[49] Dále zpráva zmiňuje žalovaným rovněž citované provozování linek důvěry určených pro oběti domácího násilí, obchodování s lidmi, případně pro ženy v jiné obtížné situaci. Takové celodenní telefonní linky provozuje např. nezisková organizace La Strada, též ukrajinská policie, případně také některá města nebo oblasti (Dněpr, Kyjev, Oděsa). Jak již ze zprávy citoval žalovaný, danému tématu se věnuje celá řada neziskových organizací, z nichž některé, např. právě La Strada provozují vlastní střediska nabízející např. psychologickou pomoc. Ukrajinská legislativa podle citované zprávy sice předpokládá, že v každém velkém městě bude v provozu azylový dům, resp. útulek, v praxi však byl jejich počet omezený kvůli nedostatečným finančním prostředkům. Zpráva v tomto ohledu přebírá informaci ministerstva zahraničí Spojených států z roku 2015, podle níž úřady během uvedeného roku informovaly o 18 střediscích sociální a psychologické pomoci a 9 střediscích psychologické a právní pomoci pro ženy trpící domácím násilím. Neziskové organizace provozovaly tato střediska v několika regionech, ale organizace zabývající se právy žen poukazovaly na to, že mnoho nevládních středisek bylo zavřeno kvůli nedostatku financí, útulky financované samosprávami a ze soukromých zdrojů nebyly vždy k dispozici. Útulky byly často plně obsazené a zdroje omezené. Některé útulky nefungovaly celoročně, nebo ženám a dětem v přístupu k nim bránila administrativní omezení, např. podmínka registrovaného pobytu v daném místě. Vládní centra nabízela obětem domácího násilí pouze omezenou právní, psychologickou a ekonomickou pomoc. V průměru každé centrum mohlo ubytovat 30 žen a dětí, což často nebylo dostačující.

[50] Byť podle citované zprávy OAMP MV neziskové organizace společně s mezinárodními organizacemi i svými kampaněmi probíhajícími na Ukrajině zvyšují

povědomí o domácím násilí a právech žen obecně a existuje i řada programů na zlepšení práce bezpečnostních složek a soudů v případech domácího násilí, včetně školení v tomto tématu, bezpečnostní složky čelí nedostatečnému financování a zároveň stále není domácí násilí v ukrajinské společnosti chápáno jako vážný zločin, ale spíše jako soukromá věc mezi manžely, resp. partnery.

[51] Lze tedy shrnout, že citovaná informace o zemi původu neposkytuje na rozhodnou otázku jednoznačnou odpověď, neboť z ní na jedné straně vyplývá, že v hodnoceném období existovala v zemi původu legislativa na ochranu obětí domácího násilí, která byla v tomto období dále reformována (byť zpráva ještě nezachycuje konečný výsledek této reformy), a existovala i určitá, byť omezená podoba neformální pomoci a podpory pro oběti domácího násilí poskytovaná zejména nestátními subjekty, která však pro zodpovězení rozhodné otázky, jež se musí, ve světle citované judikatury Soudního dvora, týkat primárně ochrany před pronásledováním poskytované orgány veřejné moci, není relevantní. Zejména však o skutečné efektivitě celého systému veřejné ochrany obětí domácího násilí a jeho dostupnosti pro takové oběti, mezi něž patří i stěžovatelka, zpráva, nad rámec konstatování některých jeho limitů spočívajících mj. v nedostatku finančních prostředků, omezených kapacitách a stále ještě nízkém společenském povědomí o závažnosti daného problému, mnoho neříká. Ze zprávy rovněž vyplývá, že jsou na Ukrajině běžně vydávána ochranná opatření ve prospěch obětí domácího násilí, ale opět o jejich konkrétní podobě a zejména účinnosti a dostupnosti i v místě bydliště stěžovatelky se ze zprávy nelze ničeho bližšího dozvědět.

[52] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že zpráva OAMP MV ze dne 13. 2. 2017, byť se zaměřuje adresně na problematiku domácího násilí, neposkytuje pro závěr žalovaného a městského soudu o tom, že jsou ukrajinské státní orgány nejen ochotny, ale i schopny odpovídajícím způsobem zajistit stěžovatelce účinnou ochranu před pronásledováním ze strany jejího bývalého manžela, dostatečnou oporu. V tomto ohledu lze naopak přisvědčit námitce stěžovatelky, že k dané otázce nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, což bude úkolem žalovaného v dalším řízení.

[53] Samostatnou, byť jistě s dříve rozebíranými prvky definice uprchlíka úzce provázanou, otázkou je rovněž to, zda k pronásledování dochází z azylově relevantních důvodů, tedy zda je dán kauzální nexus mezi pronásledováním, resp. neexistencí účinné ochrany před takovým jednáním, a jeho taxativně stanovenými důvody [viz § 12 písm. b) zákona o azylu a čl. 2 písm. d), čl. 9 odst. 3 a čl. 10 kvalifikační směrnice]. Zdejší soud zároveň již vyslovil, že není třeba, aby některý z taxativně vymezených důvodů pronásledování byl jeho výlučnou příčinou, a že postačí, jde-li o příčinu rozhodující (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). V této souvislosti je vhodné připomenout, že § 12 písm. b) zákona o azylu v rámci taxativního výčtu důvodů pronásledování výslovně uvádí pronásledování z důvodu pohlaví, tedy přesněji řečeno genderu. Byť obdobný výčet relevantních důvodů pronásledování obsažený v čl. 2 písm. d) kvalifikační směrnice takový samostatný důvod pronásledování neobsahuje (totéž platí o čl. 1A Úmluvy o právním postavení uprchlíků, tj. Ženevské úmluvy), čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice reflektuje všeobecně uznávanou skutečnost, že pronásledování vztahující se k genderu lze zpravidla podřadit pod důvod příslušnosti k určité společenské vrstvě (resp. sociální skupině, za niž mohou být v konkrétní zemi původu považovány i např. všechny ženy),

pokračování

tím, že stanoví: „Pro účely určení příslušnosti k určité společenské vrstvě nebo vymezení rysu takové skupiny musí být náležitě uvážena hlediska spojená s pohlavím, včetně genderové identity.“

[54] Již v rozsudku ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 – 68, Nejvyšší správní soud připustil, že domácí násilí může být důvodem udělení mezinárodní ochrany, a to i ve formě azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když konstatoval:

„Domácí násilí je bezesporu fenomén, který může nabývat různé skutkové podoby i různého stupně intenzity v odlišných situacích. Jeho legální definici v právním prostředí České republiky nelze nalézt, přičemž rozdílnost vnímání pojmu domácí násilí lze demonstrovat poměrně širokou škálou v této spojitosti užívaných více či méně odpovídajících pojmů jako např. násilí vůči ženám, rodově podmíněné násilí, zneužívání žen či manželek, zneužívání v partnerském vztahu, bitá žena či násilí uvnitř rodiny. Nicméně při znalosti určujících, klíčových znaků domácího násilí, mezi něž patří násilí, opakovanost a dlouhodobost, eskalace a vzájemná blízkost osob, lze domácí násilí vymezit jako protiprávní jednání zahrnující všechny formy opakovaného a dlouhodobého násilí, k němuž dochází mezi osobami, jež jsou či v minulosti byly vůči sobě ve vztahu příbuzenském či obdobném.“

Jedná se o celospolečenský jev, který vyvěrá z podhoubí sociální diskriminace a který je zpravidla determinovaný příslušností k určitému pohlaví. Jako takový přitom může být za určitých okolností také azylově relevantním důvodem a právě tyto okolnosti, které záleží především na zemi původu, jejich právních, sociálních či kulturních normách a hodnotách, je třeba analyzovat a zvažovat, zda je příslušný stát schopen či ochoten zajistit oběti domácího násilí potřebnou ochranu nebo zda je na místě poskytnutí mezinárodní ochrany, a to na základě příslušnosti k určité sociální skupině. V tomto směru je třeba připomenout, že v poslední době byla překonána bariéra soukromé sféry dělící oběti domácího násilí od poskytování mezinárodní ochrany a že byl přijat výklad, podle něhož může i u domácího násilí nastoupit ochrana prostřednictvím členství v určité sociální skupině (srov. ECRE – European Council on Refugees and Exiles – Position on Asylum Seeking and Refugee Woman, December 1997, odst. 22, či bohatou rozhodovací praxi v zahraničí, např. rozhodnutí Sněmovny Lordů Velké Británie ze dne 25. 3. 1999, Islam proti Státnímu tajemníkovi pro vnitřní záležitosti, Imigračnímu odvolacímu tribunálu a dalším, Shah, [1999] UKHL 20; [1999] 2 Ac 629; [1999] 2 All ER 545, kterým byl udělen azyl dvěma pákistánským ženám, jejichž žádosti byly založeny na domácím násilí; originál znění rozsudku je dostupný na internetových stránkách British and Irish Legal Information Institute, www.bailii.org).“

[55] Jak žalovaný i městský soud připomněli, aniž by však z toho vyvodili patřičné důsledky, druhou část citované argumentace Nejvyšší správní soud zopakoval také v usnesení ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 Azs 49/2008 – 55. V rozsudku ze dne 29. 7. 2009, č. j. 4 Azs 31/2009 – 93, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „domácí násilí může v konkrétních případech naplňovat znaky pronásledování, či nebezpečí vážné újmy, podle toho, zda je stát původu žadatele schopen a ochoten poskytnout ochranu proti tomuto jednání“ (důraz doplněn; obdobně zdejší soud judikoval i ve výše citovaném rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 4 Azs 13/2013 – 34). V rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 – 274, publ. pod č. 2290/2011 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud na toto téma dále uvedl:

„Důležitým vodítkem je rovněž to, že důvod pronásledování se nemusí vztahovat pouze k tzv. „původcům pronásledování“ - v tomto případě k manželovi - ale též k „poskytovateli ochrany“. Pro naplnění podmínky azylově relevantních důvodů a jejich příčinné souvislosti s pronásledováním tedy postačuje, pokud orgány, které mohou poskytnout ochranu před jednáním, jehož se stěžovatelka obává, ji neposkytnou z azylově relevantního důvodu (obdobně srov. výše citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008 - 70).

Není tedy rozhodné, zda žalovaný považuje tvrzené domácí násilí za pouze soukromou záležitost, pokud orgány, na něž se stěžovatelka obracela, jí neposkytly účinnou ochranu nebo by nebyly ochotny či schopny ji poskytnout a činily tak z diskriminačních důvodů založených na rase, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, politických názorech žadatele či pohlaví.“

[56] V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud uzavřel, že „[b]ude-li dále zjištěno, že pro stěžovatelku bude problematické dosáhnout vynucování trestněprávní odpovědnosti svého manžela za páchané domácí násilí, vymanit se z manželského sňatku a tím mít zaručenou i svobodu vyznání, z důvodu jejího slabšího postavení jako ženy, případně jako ženy žijící v nuceném sňatku či v oficiálně neuznávaném bigamickém sňatku, bude též dán azylově relevantní důvod pohlaví a bude dána i příčinná souvislost mezi ním a pronásledováním“ (důraz doplněn). Byť v uvedené věci tedy vedle domácího násilí působila i jiná forma pronásledování v podobě nuceného a navíc oficiálně neuznávaného bigamického sňatku a hrály zde roli i další důvody pronásledování, a to na základě náboženství, resp. i národnosti stěžovatelky v dané věci, z argumentace Nejvyššího správního soudu vyplývá, že i samotné domácí násilí může mít za výše vymezených podmínek souvislost s důvodem pronásledování na základě pohlaví, resp. příslušnosti k sociální skupině.

[57] Jak již však bylo konstatováno, žalovaný ani městský soud se uvedenými otázkami na podkladě skutkových okolností dané věci vůbec nezabývali. Byť připustili, že domácí násilí obecně může mít souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování, následně tuto možnost v případě stěžovatelky bez bližšího zdůvodnění popřeli, navíc, jak již bylo shledáno výše, si k těmto otázkám žalovaný neobstaral dostatečné informace o zemi původu. Jejich obstarání a řádné zhodnocení mj. i ve světle vymezených vodítek vztahujících se k možnému důvodu pronásledování bude tedy rovněž úkolem žalovaného v dalším řízení.

[58] Nejvyšší správní soud uzavírá, že žalovaný skutečně neshromáždil dostatečné informace o zemi původu k posouzení žádosti stěžovatelky zejména z hlediska možných důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, a ty, které shromáždil, z tohoto hlediska nedostatečně a nesprávně vyhodnotil, přičemž pro tyto důvodně vytykané vady měl městský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Kasační stížnost stěžovatelky je v tomto rozsahu důvodná.

[59] Pokud by i přesto žalovaný dospěl k závěru, že v daném případě újma, která stěžovatelce dle její výpovědi ze strany její bývalého manžela hrozí, nemá ve smyslu čl. 9 odst. 3 kvalifikační směrnice souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování taxativně vymezenými v § 12 písm. b) zákona o azylu, byl by povinen se dále vypořádat s otázkou, zda stěžovatelce nehrozí v případě jejího návratu do země původu z důvodu

pokračování

téhož jednání jejího bývalého manžela vážná újma dle § 14a odst. 1 a 2 písm. a) nebo b) zákona o azylu [čl. 15 písm. a) a b) kvalifikační směrnice], což žalovaný dosud rovněž dostatečným ani přezkoumatelným způsobem neučinil. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka otázku možného udělení doplňkové ochrany v žalobě ani kasační stížnosti nevznesla, ani Nejvyšší správní soud se jí nemohl podrobně zabývat, konstatuje však, že v daném ohledu trpí rozhodnutí žalovaného zcela obdobnými deficity, jako je tomu u důvodů neudělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[60] Námitky stěžovatelky vztahující se k závěru žalovaného o tom, že jí nebude udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu, stěžovatelka řádně neuplatnila v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohla (mj. byla v řízení o žalobě zastoupena týměž advokátem), takže nejenže se městský soud nemohl s těmito námitkami vypořádat, jak mu stěžovatelka nyní vytýká, ale navíc jsou tyto kasační námitky ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné. To ovšem žalovanému nebrání, aby v novém rozhodnutí na základě nových skutkových zjištění i otázku možného udělení humanitárního azylu, bude-li ve věci stále relevantní, znovu posoudil.

IV.

Závěr a náklady řízení

[61] Ve výše uvedeném rozsahu tedy Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[62] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení.

[63] Stěžovatelka byla ve smyslu § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v relevantním znění, osvobozena od placení soudního poplatku v řízení o žalobě i o kasační stížnosti. Stěžovatelka však vynaložila náklady na své zastoupení, neboť byla v řízení před městským soudem i Nejvyšším správním soudem zastoupena advokátem Mgr. Pavolem Kehlem, náleží jí tedy náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

[64] V řízení o žalobě byly advokátem učiněny tři úkony právní služby, jimiž jsou příprava a převzetí zastoupení, podání soudu ve věci samé (žaloba) a účast na jednání soudu [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu]. Náklady na odměnu za jeden úkon tedy činí 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], k čemuž je třeba připočíst paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu) ve výši 300 Kč, což činí dohromady za řízení před městským soudem 10 200 Kč (3 x 3 100 Kč + 3 x 300 Kč).

[65] Dále stěžovatelce přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, která spočívá v částce odpovídající odměně a paušální náhradě hotových výdajů advokáta za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu]. Náklady vynaložené stěžovatelkou na její právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem tak činí 3400 Kč.

[66] Celkem tedy přiznal Nejvyšší správní soud stěžovatelce na náhradě nákladů řízení částku 13 600 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit stěžovatelce k rukám jejího právního zástupce v přiměřené lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. listopadu 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu